

РЕШЕНИЕ

№ 2522

гр. София, 25.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Силвана Гълъбова

Членове: Георги Ст. Чехларов
Виктория Мингова

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от Силвана Гълъбова Въззивно гражданско дело
№ 20231100510732 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 – 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ответника „П.К.Б.“ ЕООД срещу решение от 19.06.2023 г. по гр.д. №15511/2021 г. по описа на СРС, 164 състав, с което жалбоподателят е осъден да заплати на „Т.К.“ ООД на основание чл.99 ал.1 вр. чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД сумата от 1403,46 лв., представляваща предадена без основание сума /от заплатено възнаграждение за пакет допълнителни услуги по ДПК №3024433331/12.10.2017 г./ от страна на Н.Т.К. на ответника „П.К.Б.“ ЕООД в периода от 01.12.2015 г. до 14.02.2020 г., въз основа на нищожни клаузи по споразумение за допълнителен пакет услуги към договор за потребителски кредит с №3024433331/12.10.2017 г., които вземания са цедирани на ищеца „Т.К.“ ООД, съгласно договор за вземания от финансови институции от 14.02.2020 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба - 01.12.2020 г., до окончателното плащане , както и разноски по делото.

В жалбата се твърди, че решението на СРС е недопустимо, неправилно, необосновано и постановено при съществено нарушение на материалния закон и процесуалните правила. Сочи, че първоинстанционният съд се е произнесъл по непредявен иск и по нередовна искова молба. Поддържа, че неправилно е прието, че ответникът е станал титуляр на вземане, което му е било прехвърлено – такова вземане въобще не е възникнало в правната сфера на физическото лице Н.Т.К., тъй като договорът за вземания от финансови институции е недействителен, евентуално – с него не са прехвърлени вземания. Сочи още, че вземането на Н.Т.К. не е възникнало в правната сфера на цедента, както и съдът неправилно е приел, че клаузата в договора за потребителски кредит, определяща размера на ГЛП, е нищожна. Предвид изложеното, жалбоподателят моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да отхвърли изцяло предявения иск. Претендира разноски.

Въззиваемата страна „Т.К.“ ООД в срока за отговор по чл.263 ал.1 ГПК оспорва

жалбата и моли обжалваното решение да бъде потвърдено. Претендира разноски.

Съдът, като обсъди доводите във въззивната жалба относно атакувания съдебен акт и събраните по делото доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

Жалбата е подадена в срок и е допустима, а разгледана по същество е **неоснователна**.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т.1 от ТР №1/09.12.2013 г. по тълк.д. №1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Настоящият случай не попада в двете визирани изключения, поради което въззивният съд следва да се произнесе по правилността на решението само по наведените оплаквания в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Неоснователни са твърденията на въззивника, че първоинстанционният съд се е произнесъл по непредявен иск и по нередовна искова молба. Производството пред първоинстанционния съд е образувано по предявен от „Т.К.“ ООД срещу „П.К.Б.“ ЕООД осъдителен иск с правно основание чл.99 ал.1 вр. чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД за предадена без основание сума /от заплатено възнаграждение за пакет допълнителни услуги по ДПК №3024433331/12.10.2017 г./ от страна на Н.Т.К. на ответника въз основа на нищожни клаузи по споразумение за допълнителен пакет услуги към договора за потребителски кредит, които вземания са цедирани на ищеца, съгласно договор за вземания от финансови институции от 14.02.2020 г.

В исковата молба ищецът е заявил фактическо твърдение, че сумата е предадена без основание без да уточни причината за извършеното плащане. В първото по делото о.с.з. ищецът е уточнил, че сумата е платена въз основа на нищожни клаузи по сключен договор за потребителски кредит, като първоинстанционният съд е счел, че същото представлява изменение на иска чрез добавяне на основание по смисъла на чл.214 ал.1 ГПК. Настоящият съдебен състав счита, че в обстоятелствената част на иска по чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД ищецът е длъжен да посочи единствено какво е дал на ответника и да заяви, че даденото е без основание /в този смисъл е решение №29 от 28.03.2012 г. на ВКС по гр.д. №1144/2010г., IV ГО, и определение №60385 от 02.12.2021г. по ч.гр.д. №4500/2021г. по описа на ВКС, IV ГО/. Когато обаче се сочи някакво основание или причина за даването, то ищецът следва да изложи твърдения за факти и правни доводи за това защо смята, че това основание или причина са нищожни или липсват /в този смисъл е решение №30 от 14.03.2018г. по гр.д. № 2230/2017 г. по описа на ВКС, III ГО/. Няма пречка ищецът, който знае претенциите на ответника за наличие на някое правно основание, да признае в исковата молба фактите, обосноваващи такава претенция още преди тя да е заявена с отговора на исковата молба и да направи възражението си, че такова основание е нищожно и посочи още в исковата молба фактите, които го опорочават или изложи правните си доводи, защо фактите на които се позовава ответникът не пораждат претендираното основание. В исковата молба обаче ищецът не е длъжен да прави възражение на още непредявени възражения от ответника /решение №29 от 28.03.2012г., постановено по гр.д. №1144/2010г. по описа на ВКС, IV ГО/.

В конкретния случай ищецът е поддържал първоначално, че цедентът е предоставил на ответното дружество парични суми при липса на основание – при липса на договорни отношения, т.е. не е сключван договор за кредит и плащането е поради грешка. В отговора на исковата молба ответното дружество е заявило твърдения за съществуващи между него и цедента договорни правоотношения, в изпълнение на които Н.Т.К. е заплащала задълженията си. Във връзка с така изложените от ответника твърдения за съществуването на договорни правоотношения и предвид представения договор за потребителски кредит

ищцовото дружество е уточнило претенцията си в първото по делото съдебно заседание, т.е. своевременно в рамките на преклузивния срок по чл.143 ал.3 ГПК от страна на ищеца са заявени доводи за нищожност на договора, респ. за нищожност на конкретни клаузи от същия поради нарушаване на императивни изисквания по ЗЗП, ЗПК и по чл.26 ЗЗД. Следва да бъде посочено, че в случая се касае до допустимо релевиране на възражение от страна на ищеца, осъществяваща защита срещу наведените в отговора на исковата молба възражения срещу основателността на иска. Съдът е длъжен да разгледа всички възражения срещу действителността на сделката /или на клауза от договора/, направени в първото по делото съдебно заседание. Не е налице хипотеза на изменение на предявения иск, доколкото валидното правно задължение, даващо право на ответника да получи, съответно да задържи полученото, не е част от основанието на иска, поради което доводите за неговото отричане от страна на ищите - различните доводи за нищожност, също не са част от основанието на иска. Следва да бъде посочено още, че в случая се касае до надлежно релевирані възражения на ищеца срещу действителността на договора, поради което е неоснователно възражението, че същите следва да бъдат въведени в производството чрез предявяване на самостоятелен иск.

Решението е и правилно, като въззивният състав споделя мотивите му, поради което и на основание чл.272 ГПК препраща към мотивите на СРС. Във връзка доводите в жалбата за неправилност на решението, следва да се добави и следното:

По делото няма спор, че процесният договор представлява договор за потребителски кредит, по аргумент от чл.9 ал.1 ЗПК, поради което са приложими разпоредбите на ЗПК, съответно на ЗЗП. Съгласно т.9 от пар.13а ДР на ЗЗП, са транспонирани разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори, а разпоредбата на чл.146 ал.1 ЗЗП прогласява неравноправните клаузи за нищожни, като така изпълнява и изискването на чл.6 пар.1 Директива 93/13/ЕИО, те да не обвързват потребителя.

Разпоредбата на чл.22 ЗПК сочи, че когато не са спазени изискванията на чл.10 ал.1, чл.11 ал.1 т.7-12 и 20 и, ал.2 и чл.12 ал.1 т.7-9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Съгласно разпоредбата на чл.11 ал.1 т.10 ЗПК, договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа ГПР по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение №1 начин. ГПР по кредита са определя по императивно установен алгоритъм, заложен в ЗПК. Той изразява общите разходи по кредита, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, определени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит като в договора следва по ясен и разбираем за потребителя начин да е посочено кои са разходите, включени в определената процентно величина. В процесния договор размерът на посочения ГПР /49,89 %/ не включва договореното възнаграждение за закупен пакет от допълнителни услуги в размер 4643,76 лв., за което е предвидено отделна погасителна вноска в размер от 193,49 лв. В този порядък неясни са както компонентите, така и математическият алгоритъм, по който се формира годишното оскъпяване на заема, което създава възможност за недопустимо завишаване на цената на предоставения финансов ресурс.

Предвид изложеното, съдът намира, че договорът за кредит се явява недействителен поради противоречие с изискванията, залегнали в чл.11 ал.1 т.10 ЗПК. Посоченото води до извода, че процесният договор за кредит е недействителен в неговата цялост и на това основание. Посоченото основание за нищожност на договора обоснова наличието на предпоставките за приложение на чл.23 ЗПК, според който при недействителност на договора за кредит, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи

лихва или други разходи по кредита. Ето защо и платената сума от Н.Т.К. за пакета допълнителни услуги към договора за кредит в размер от 1403,46 лв. се явява недължимо платена /дадена при начална липса на основание/, респ. в полза на кредитополучателя е възникнало вземане спрямо ответника в размер от 1403,46 лв.

Неоснователни се доводите на въззивника във връзка с процесния договор за цесия. Тълкуването на разпоредбата на чл.2 ал.2 т.12 ЗКИ налага извод, че същата касае придобиване на вземания от страна кредитор /банка/ по отношение на клиенти на банката, а не обратната хипотеза - прехвърляне на вземания на клиентите, които същите имат по отношение на банката. С оглед на това, разпоредбата е неприложима в настоящия случай. На следващо място, установения в чл.3а ЗКИ режим е регистрационен, а не лицензионен. ЗКИ и Наредба №26 от 23.04.2009 г. допускат един търговец да извършва – по занятие и в значителен обем - някои дейности от тези на финансовите институции, без да е вписан в съответния регистър на БНБ, като санкцията за нарушаване на процесния регистрационен режим е само в областта на административното право, а не и по отношение на валидността на сключените сделки. Ако законът целеше пълна забрана за определени сделки от лица , които не са вписани като финансови институции, в него щеше да е уреден лицензионен режим и пълна забрана на нелицензирани лица да сключват подобни сделки. В този смисъл е и трайната практика на ВКС – напр. решение №171 от 24.07.2017 г. по гр.д. № 3733/2016 г., IV ГО, решение №540 от 20.12.2011 г. по гр.д. №110/2011 г., IV ГО, и решение №192 от 13.12.2017 г. по гр.д. №4439/2016 г., IV ГО, и др.

Съгласно разпоредбата на чл.99 ЗЗД, кредиторът може да прехвърли своето вземане, освен ако законът, договорът или естеството на вземането не допускат това. Прехвърленото вземане преминава върху новия кредитор с привилегиите, обезпеченията и другите му принадлежности, вкл. с изтеклите лихви, ако не е уговорено противното. Прехвърлянето има действие спрямо третите лица и спрямо длъжника от деня, когато то бъде съобщено на последния от предишния кредитор. Договорът за цесия се дефинира като такъв, при който се осъществява промяна в облигационната връзка, чрез промяна на активната страна в нея или това е договорът за отстъпване на едно вземане от досегашния му носител на едно трето, чуждо на тази връзка лице. Този договор се определя още като каузален, неформален и консенсуален. Негов предмет е прехвърлянето на вземане, което следва да съществува към момента на сключване на договора и да е прехвърлимо. След съобщаване на цесията от страна на цедента, съгласно чл.99 ал.3 ЗЗД1 като нов кредитор спрямо длъжника се легитимира цесионерът /решение №60163 от 19.07.2021 г. по т.д. №2298/2019 г. I ТО на ВКС/.

В процесния договор за цесия изрично е посочено, че вземанията на физическото лице произтичат от извъндоговорно основание, а именно - неоснователно обогатяване. На следващо място, същите са достатъчно индивидуализирани по основание, период и размер, като в договорите се посочва, че се прехвърлят всички вземания, възникнали от неоснователно обогатяване на длъжника за сметка на кредитора-физическо лице в конкретен, изрично посочен период. По изложените аргументи настоящата въззивна инстанция намира, че процесният договор за цесия е валиден и годен да прехвърли процесното вземане в полза на цесионера.

Следва да се отбележи също така, че оплакванията във въззивната жалба, касаещи липсата или нередовността на уведомяването за извършената цесия, са неоснователни. Ищецът, като цесионер, е упълномощен с надлежно пълномощно от цедента да съобщи цесията на длъжника. С пълномощно за извършеното уведомяване разполага и представителят на ищеца, видно от представените по делото документи. Цесията е и надлежно съобщена на ответника, видно от представеното по делото като писмено доказателство известие за доставяне от телепоща.

По отношение на останалите доводи, касаещи действия без представителна власт при

сключването на договора за цесия или наличието на неизпълнение на част от негови клаузи - на първо място, ответникът, като трето за договора лице, не притежава право да оспорва обвързващото действие на договор, сключен между други страни. На следващо място, за пълнота следва да се посочи, че дори да има действия без представителна власт при подписване на договора за цесия от ищеца, то е приложим чл.301 ТЗ, доколкото страните по настоящото производство са търговски дружества по смисъла на ТЗ, а видно от подаването на исковата молба - ищецът очевидно потвърждава извършените действия и желае да се ползва от тях.

С оглед изложените съображения и въззивният съд намира, че със сключения договор за вземания от финансови институции от 14.02.2020 г. Н.Т.К. валидно е прехвърлила своето вземане в размер на сумата от 1403,46 лв. на ищеца. Ето защо и доколкото ответникът не доказва наличието на основание за задържане на получената сума, по делото се установява наличие на претендираното вземане на ищеца спрямо ответника.

Неоснователно е и възражението на въззивника за изтекла погасителна давност. Съгласно разясненията в т.7 от ППВС №1/1979 г., вземанията, произтичащи от фактическите състави на неоснователно обогатяване, се погасяват с изтичането на петгодишната давност по чл.110 ЗЗД. С оглед на това, че при първия фактически състав на чл.55 ал.1 ЗЗД основанието не е налице при самото извършване на престацията, се приема, че давностният срок започва да тече от деня на получаването - в случая в периода 09.11.2017 г. – 13.04.2018 г. Съгласно чл.116 ал.1, б. „б“ ЗЗД, давността се прекъсва с предявяване на иск за вземането - 01.12.2020 г., поради което и вземанията не се явяват погасени по давност.

С оглед гореизложеното и поради съвпадение на крайните изводи на настоящата инстанция с тези на първоинстанционния съд за основателност на предявения иск, обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора и с оглед направеното искане, на въззиваемата страна на основание чл.78 ал.3 ГПК следва да се присъдят разноски във въззивното производство в размер на сумата от 400,00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение. Възражението на въззивника за прекомерност на заплатеното от въззиваемата страна адвокатско възнаграждение е неоснователно. По делото е представен договор за правна помощ, сключен между въззиваемия и адв. Д. според който въззиваемият е заплатил адвокатско възнаграждение по настоящето дело в размер на сумата от 400,00 лв. Съгласно ТР №6/2012 от 06.11.2013 г. на ОСГТК на ВКС, при намаляване на подлежащо на присъждане адвокатско възнаграждение, поради прекомерност по реда на чл.78 ал.5 ГПК, съдът не е обвързан от предвиденото в пар.2 Наредба №1/09.07.2004 г. ограничение и е свободен да намали възнаграждението до предвидения в същата наредба минимален размер. Според решение на СЕС от 25.01.2024 г. по дело С-483/22, правилото на чл.78 ал.5 ГПК, че при намаляване на адвокатското възнаграждение поради прекомерност съдът не може да пада под минимума в нея, не се прилага. Договореното по настоящето дело адвокатско възнаграждение в случая е под този минимален размер, изчислен съобразно чл.7 ал.1 и ал.2 Наредба №1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, а и договореният размер съответства напълно на естеството на правния спор, вида и обема на предоставената правна защита.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение №20094550/19.06.2023 г., постановено по гр.д.

№15511/2021 г. по описа на СРС, ГО, 164 състав.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, ЕИК ****, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, да заплати на **„Т.К.“ ООД**, ЕИК ****, седалище и адрес на управление: гр.София, бул. ****, на основание чл.78 ал.3 ГПК сумата от **400,00 лв.**, представляваща разноски във въззивното производство.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____